

Informasjonsbrosjyre for prester som går med dødsbudskap for politiet i Oslo, Asker og Bærum.

Varslingsanmodning

Ved Oslo politidistrikt er det Kriminalvakta som arbeider med varslingssakene. Varsling av pårørende skal som hovedregel skje så raskt som mulig. Ved en kortere utsettelse avklares og begrunnes dette hos politiet. Det er viktig at pårørende får sikker informasjon om dødsfallet før ryktene spres eller medier melder om det som har hendt på en måte som skaper gjenkjennelse hos de pårørende.

Likevel er det nyttig å huske på at selv om vi kommer etter at et dødsfall er kjent så er det tryggheten personlig oppmøte skaper viktig.

Gjennom registerundersøkelser og annen etterforskning skal politiet skaffe oversikt over den døde pårørende og deres bopel eller oppholdssted. Oftest vil det være tilstrekkelig å varsle den døde aller nærmeste (foreldre, ektefelle, samboer eller barn). I alle tilfelle skal en under gjennomføringen vurdere om det foreligger familieforhold som skaper behov for å foreta flere varslinger i samme familie.

Prest i tjeneste

I perioden mandag til fredag kl.09.00-15.00 er det Kirketorget i Oslo som kontaktes på tlf. 23 62 90 00. Bærum kirketorg med samme åpningstid, og med tlf. 66 75 40 90 og det samme har Asker kirketorg med telefonnummer 66 75 40 90

For perioden mandag til fredag kl.15.00-09.00, samt i helger og på høytids- og helligdager, er det Nasjonalt beredskapsnummer som skal ringes på tlf. 22 88 14 85.

1. Groruddalen prosti og Søndre Aker prosti er felles beredskapsområde.
2. Nordre Aker prosti, Vestre Aker prosti og Domprostiet er felles beredskapsområde.
3. Asker og Bærum er felles beredskapsområde.

Responstid

Det kan være at den vakthavende presten er opptatt med gjøremål i tjenesten slik som menighetsrådsmøte, konfirmantundervisning el. Det er viktig at en klargjør med politiet om slike oppgaver kan fullføres før en går med dødsbudet. Normal tid fra telefonsamtale med politiet og til en er på adresse for varsling er en time. For å gjennomføre planlagte gudstjenester vil det behøves noe lenger responstid. Det vil normalt ikke være mulig for presten å betjene tjenestetelefonen under gudstjenester og kirkelige handlinger.

Opplysninger i saken

Politiet skal gi følgende opplysninger til den som skal gå med dødsbud:

- Den døde personalia, bopel og familieforhold
- Fakta om omstendighetene rundt dødsfallet/ulykken
- Hvordan den døde er identifisert
- Hvor den døde befinner seg nå
- Hvem de pårørende er og hvor de bor
- Eventuelle omstendigheter rundt varslingsforholdene □ Hvem de pårørende kan kontakte i politiet.

Hvis noen av disse opplysningene mangler eller det er andre spørsmål, kan presten etterspørre slik at en kjenner seg trygg på fakta før dødsbudet. Det er viktig at presten i den grad det er mulig, får et slikt kjennskap til saken at han/hun kan gi en oversiktlig framstilling av hendelsesforløpet. Den polititjenestemannen som arbeider med varslingsoppdraget, må legge vekt på å videreformidle opplysninger de pårørende kan komme til å etterspørre nettopp rundt dette dødsfallet. Politiet vil måtte vurdere hvilke opplysninger som kan formidles gjennom dødsbudet sett i forhold til aktuell etterforskning i saken. Presten skal alltid gis beskjed om hvem de pårørende kan kontakte i politiet for å få opplysningene bekreftet eller utdypet. I særlig krevende saker med stort følelsesmessig trykk, mye fakta å forholde seg til, eller der det er nødvendig å ta spesielle etterforskningsmessige hensyn, skal vaktleder vurdere å la polititjenestemann som kjenner saken, delta i varslingen sammen med presten. Det vil ofte være lite en vet på forhånd om sosiale og kulturelle forhold hos personene som skal varsles. Er det kjennskap til sosiale og miljømessige forhold som voldskriminalitet eller tungt rusmisbruk, vurderes det om kirkelig tjenestegjørende og politi skal foreta varslingen sammen. Dersom det iverksettes varsling til pårørende på ulikeadresser i samme sak, tilstrebes det varsling på samme tid. De som skal gå med dødsbudet får informasjon om at flere varsles samtidig. Ved varsling på dagtid vurderes det å oppsøke arbeidsstedet fremfor bopel. Prest i tjeneste anmodes om å gjøre dette. Alternativt benyttes politiprest eller polititjenestemann. Prest kan anmode om at politi følger om det oppleves utrygt.

Likevel er det en utfordring å kunne gi all den informasjonen pårørende ønsker. Noe informasjon vil i verste fall ikke kunne gis før endelig obduksjonsrapport foreligger 3-4 måneder etter dødsfallet. Derfor er en av de store utfordringene ofte at pårørende ikke kan få vite alt de lurer på. For presten blir da utfordringen å bare si det som er sikkert og ikke bli med på spekulasjoner.

En nyttig ting å vite er at politiet har rapport fra dødsfall som er obdusert. Dette gjelder ofte selvmord. Derfor kan prester i samråd med pårørende kontakte politiet i forbindelse med sjelesorg i etterkant av dødsfall for å få vite noe som pårørende lurer på.

Mange svar kan bringes til veie. Men obduksjon og rapporter kan svare på mye, men ikke alt. De er verktøy for å redusere usikkerhet mest mulig, men kan ikke alltid fjerne den.

Pårørendekontakter ved Oslo politidistrikt.

Når en person dør blir det i hvert enkelt tilfelle opprettet sak. I denne saken er det opplysninger om dødsfallet, omstendigheter og annen informasjon. Når den innledende fasen hos krimvakten er over, blir saken overført til voldsavsnittet og pårørendekontaktene. Disse vil være kontaktleddet med familien til saken avsluttes, ofte når den endelige obduksjonsrapporten er ferdigstilt etter omtrent 3 måneder. Hvis det blir iverksatt videre etterforskning vil kontakten med de pårørende opprettholdes også etter 3 måneder.

Ved dødsfall i Oslo blir det ofte gjennomført obduksjon. Når den er foretatt blir det utarbeidet en foreløpig obduksjonsrapport. Den vil kunne gi noen svar i forhold til dødsfallet.

Hvis det ikke blir foretatt obduksjon er dødsårsaken og omstendighetene rundt saken slik at ytterligere informasjon ikke ansees som nødvendig.

Det er pårørendekontaktene som formidler informasjonen fra den foreløpige obduksjonsrapporten til de pårørende. Enten over telefon eller ved et pårørendemøte på politihuset. Ønsker pårørende å vite innholdet i den endelige obduksjonsrapporten bes de om å ta kontakt med pårørendekontaktene i løpet av 3 til 4 måneder.

Hvis det er usikkerhet rundt den avdødes identitet vil det være behov for å fastslå den ved hjelp av DNA referanseprøve, tannlege journal eller fingeravtrykk. Denne jobben vil også pårørendekontaktene gjøre.

Rundt et dødsfall er det mange praktiske spørsmål. De aller fleste av dem kan pårørendekontaktene hjelpe pårørende med.

Eksempler på dette er:

- Syning
- Befaring på ulykkessted
- Begravelse på det offentlige regning
- Frigivelse av leilighet
- Arvespørsmål (skifteretten)
- Omstendigheter rundt dødsfallet

Pårørendekontaktene er på jobb 08:00 til 15:30 på hverdager. Krimvakten oppgir hvem som skal ha saken og mobilnummer som de pårørende kan kontakte. Utenom pårørendekontaktens arbeidstid kan krimvakten kontaktes.

Under varslingen

Varsling av brå dødsfall innebærer nærkontakt med mennesker i fortvilelse og sjokk. Situasjonen krever formidling av sikret informasjon og utfordrer til empatisk, støttende nærvær. Opplysningene som bringes må ofte gjentas og dveles ved for at de pårørende skal kunne begynne på den vanskelige oppgaven det er å fatte hva som har hendt. Oppgaven kan komme til å kreve tid. Noen ganger kan andre oppgaver måtte vike, andre ganger er det ikke mulig å bli så lenge som ønskelig. Er den som har mottatt dødsbudet alene, er det særlig viktig å etterspørre sosialt nettverk, - om familie, venner, kolleger eller naboer umiddelbart kan kontaktes. Om mulig bør presten bli hos den som er varslet til andre er kommet. Det kan også være aktuelt å etterspørre om det er andre fagpersoner den pårørende ønsker å støtte seg til i situasjonen, og det kan orienteres om det døgnåpne tilbudet om krisestøtte som Sosial Vaktjeneste ved Legevakten representerer.

Det er nyttig å merke seg helse og omsorgstjenesteloven til kommunen. De pårørende bør komme i kontakt med kommunens helsetilbud. Det vil kunne være godt for en prest å vite at pårørende blir ivaretatt etter at hun selv er gått.

Se spesielt paragraf 3-2

https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2011-06-24-30/KAPITTEL_3#KAPITTEL_3

Om dødsbudet er overbrakt av prest i tjeneste, og det kommer fram at de etterlatte har annen religiøs- eller livssynsmessig tilhørighet, tilbys hjelp til å kontakte rette vedkommende til fortsatt bistand. Når språkproblemer umuliggjør gjennomføring av varslingen, kontaktes Kriminalvakta for bistand med tolketjeneste. Den som går med dødsbudet orienterer om hvem innen politiet som kan kontaktes for å bekrefte opplysningene som er gitt.

Etter varslingen

Den som går med dødsbudet må alltid gi tilbakemelding om oppdraget er fullført eller ikke. Hvis de pårørende ikke er å treffe, og presten akter å oppsøke adressen på ny senere, er det viktig med fortløpende kontakt med Kriminalvakta. Endelig tilbakemelding protokollføres av politiet

I forhold hvor dødsfallet etterforskes, "frigis liket" først etter at alle nødvendige undersøkelser er gjennomført (obduksjon/sporsikring mv.). Skal syning gjennomføres før frigivelse, må det avgjøres av den som leder etterforskningen, og en politimann vil da normalt være tilstede selv om identiteten er klar.

Å se åstedet eller ulykkesstedet kan også være til hjelp i sorgarbeidet. Der det er aktuelt for den kirkelige tjenestegjørende å bistå, skjer dette som ved syning i samarbeid med Kriminalvakta eller pårørendekontaktene.

Samarbeid og støtte

Etter utført oppdrag skal det være kontakt mellom prost og vaktprest. Nye prester foretar varslingen sammen med en erfaren prest. Alle prester skal gjennomføre beredskapskursene i læringsplattformen og ellers holde seg oppdatert. Dette innebærer også samlinger i prostiet og bispedømmet der beredskap og dødsbud er tema. Oslo bispedømme har egen ordning for oppfølging etter krevende dødsbud. Kontakten går gjennom den lokale prost.

Alle som går med dødsbud er hjertelig velkommen til Kriminalvakta for en prat etter at varslingen er gjennomført. Det er av betydning både for politifolk og for kirkens folk å få stoppet opp etter oppdrag som har vært en påkjenning, og ganske særlig når oppdraget er utført alene og om natten. Å ta seg tid til samtale vil også ha betydning for det senere samarbeidet.

Kontakter:

Kriminalvakta

Telefon 22 66 97 98 eller
sentralbordet 22 66 90 50

Sosial vaktjeneste

Telefon 23 48 70 90

TILLEGG

Politietterforskning - sikker identitet

Politiet har hovedansvaret for varslingsarbeidet. Det innebærer en første vurdering av hva som forårsaket dødsfallet, sikker identifisering av den døde og avklaring av hvem de pårørende er, hvor de bor og eventuelt hvor de arbeider. Politiet har gjennom påtaleinstruks og straffeprosesslov ansvaret for å fastslå en død persons identitet ved:

- Enkle midler —

Gjenkjennelse gjennom sikker dokumentasjon og syning. Gjenkjennelse kan gjennomføres ved en såkalt syning, der en pårørende eller god bekjent gjenkjenner den døde. Kirkens tjenestegjørende kan bistå ved en slik syning. Dette gjøres sammen med polititjenestemann/kvinne. Prest får ikke ansvaret alene for å innhente opplysninger eller gjøre undersøkelser som skal danne grunnlag for identifisering.

- Kompetansekrevene midler –

Tannstatusammenlikning, DNA-undersøkelse, fingeravtrykksundersøkelse, medisinske undersøkelser, obduksjon av arr, proteser eller lignende. I disse tilfellene vil identifiseringen foretas av en oppnevnt gruppe ledet av Kripos, som består av fast oppnevnte sakkyndige medlemmer i politiet. Politiet har ansvar for å fastslå den dødes identitet med høyeste grad av sikkerhet. Prest/diakon som går med dødsbud skal på bakgrunn av dette være helt trygg på at den dødes identitet er fastslått. Han eller hun bør få opplyst hvordan identifiseringen er gjort.

Orientering om Kriminalvakten

Kriminalvakten er det eneste etterforskningsavsnittet ved politidistriktet som arbeider hele døgnet.

Kriminalvakten består for tiden av ca 80 tjenestepersoner, inkludert avsnitt sjef og vaktledere. Kriminalvakten er inndelt i en etterforsknings- og utrykningsenhet og en savnetgruppe.

Etterforskning / utrykning

Etterforsknings- og utrykningsfunksjonen utgjør hovedtyngden av avdelingen. Den er inndelt i åtte lag som går døgkontinuerlig turnus. Som hovedoppgaver kan nevnes:

- Være et kontaktpunkt og kompetansesenter for hele distriktet – og landet
- Utrykninger til alvorlige hendelser der straksetterforskning er påkrevd, herunder drap, drapsforsøk, mistenkelige dødsfall, sedelighetssaker, ran, alvorlige voldssaker, branner. Utrykningsleder drar ut med en eller flere etterforskere, avhengig av behov.
- Gjøre undersøkelser på åsteder, alene eller i samråd med Kriminalteknisk avsnitt.
- Mottak av alvorlige anmeldelser, der publikumsvakten ikke har kapasitet.
- Avhør av fornærmede i voldtektssaker.
- Bistå stasjonene med avhør av pågrepne.
- Bistå sykehus med identifisering av pasienter eller døde, samt varsling om dødsfall i samarbeid med prest.
- Innledende mediekontakt og mottak av tips i større saker.

I en gjeldende instruks fra Politimesteren, er vaktleder ved Kriminalvakten tillagt kommandomyndighet over den samlede etterforskningsstyrken ved distriktet etter vanlig arbeidstid. Ved saker som krever umiddelbar innsats, kan dermed ressursene brukes effektivt uavhengig av hvor i distriktet forholdet har skjedd.

Kriminalvakten produserer saker for hele politidistriktet, men mange av sakene videreføres av Vold- og seksualforbrytelser, og Branngruppen (underlagt Finans- og miljøkrim). Vi fanger ikke saker selv (unntaketersavnet saker hos savnet gruppen) men har sakene under straksetterforskning frem til avsnittene som fanger sakene kommer på jobb. Det er flere eksempler på at den etterforskningen Kriminalvakten har gjort, har vært svært viktig for den videre etterforskningen. Spesielt i helgene er det mulighet til å jobbe intensivt med sakene frem til etterforskerne møter mandag morgen.

Revidert januar 2024